

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Факультет гідрометеорології і екології

Кафедра екології та охорони довкілля

Силабус навчальної дисципліни

«Рекреаційні ресурси та курортологія»

(вибіркова)

Рівень вищої освіти:	Перший (бакалаврський)
Галузь знань :	10 – Природничі науки
Спеціальність :	101- Екологія
Освітньо-наукова програма:	Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування
Обсяг:	4кредити ЄКТС, 120 годин
Семестр, рік	6 семестр, III рік навчання
Дні, час, місце	вул. Львівська, 15, НЛК №2, за розкладом
Викладач	Нагаєва Світлана Павлівна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри екології та охорони довкілля
Контактний телефон:	+38 (063) 6411614
E-mail	angelsvet715@gmail.com
Робоче місце:	вул. Львівська, 15, НЛК №2, кафедра екології та охорони довкілля, каб. 415
Консультації:	вул. Львівська, 15, НЛК №2, кафедра екології та охорони довкілля, каб. 415, щотижнево за розкладом

Комунікація

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказані адреси електронної пошти та очні зустрічі на консультаціях.

Анотація курсу

Предмет вивчення дисципліни - основні види рекреаційних та природних лікувальних ресурсів та перевага їх застосування, враховуючи особливості природних умов регіонів України; Європейський досвід розвитку рекреації та санаторно-курортної сфери. Основні вимоги законодавства до раціонального використання, попередження від знищення родовищ природних лікувальних ресурсів.

Пререквізити курсу : «Загальна екологія (та неоекологія)», «Екологічний туризм».

Постреквізити курсу – «Ландшафтна екологія».

Мета курсу – вивчення теоретичних і практичних аспектів використання

рекреаційної складової природно-ресурсного потенціалу природних систем, спрямованої на задоволення потреб суспільства у вигляді рекреаційних ресурсів, на підвищення ефективності використання природних лікувальних ресурсів у санаторно-курортній та позакурортній практиці на основі законодавчо-нормативних документів, гармонізованих з Директивами ЄС.

Завдання дисципліни:

1) отримання знань з європейського досвіду розвитку рекреації та санаторно-курортної сфери, основні види рекреаційних та природних лікувальних ресурсів та перевага їх застосування, враховуючи особливості природних умов регіонів України;

2) ознайомлення з основними вимогами законодавства до раціонального використання, попередження від знищення родовищ природних лікувальних ресурсів.

Очікувані результати. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

- 1) вміти характеризувати рекреаційні ресурси різних типів територіально-рекреаційних систем;
- 2) порівнювати якість рекреаційних ресурсів різних регіонів та визначати ефективність використання території з точки зору ресурсного потенціалу;
- 3) використовувати знання при комплексній оцінці рекреаційних регіонів; характеризувати природні лікувальні ресурси різних регіонів країни;
- 4) оцінювати ступінь їх практичного використання у санаторно-курортній та позакурортній практиці;
- 5) оцінювати сучасний екологічний стан родовищ лікувальних ресурсів.

Опис курсу

Форми і методи навчання

Дисципліна «Рекреаційні ресурси та курортологія» буде викладений у формі лекцій (30 год. – денна форма навчання, 12 год. – заочна форма навчання) та семінарських занять (14 год. – денна форма навчання, 6 год. – заочна форма навчання.), організації самостійної роботи здобувачів (76 год. – денна форма навчання, 102 год. – заочна форма навчання.).

При вивченні навчальної дисципліни «Рекреаційні ресурси та курортологія» застосовуються словесний, наочний, практичний методи навчання: читання лекцій, пояснення, робота з навчальною літературою, індивідуальні консультації.

Словесні та наочні методи навчання – це лекційні та семінарські заняття, опитування, консультування, мультимедійні презентації.

Практичні методи – це опрацювання завдань до семінарських занять, обговорення застосування освоєного теоретичного практичної діяльності.

Колективне опрацювання завдань – колективне обговорення результатів проведення семінарських занять, дискусії щодо проблемних питань та результатів самостійної роботи.

Для розв'язання навчально-професійних завдань навчальної дисципліни застосовано комплексний підхід до діяльності у процесі навчання. Використовуються класичні дидактичні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (лекція-пояснення, бесіда, контроль, самоконтроль, взаємоконтроль і т.п.).

Основні форми (методи) проведення занять – це різні типи лекцій, а також семінарські заняття – теоретичне обговорення питань, дискусія, співбесіда, презентація результатів.

Зміст навчальної дисципліни «Рекреаційні ресурси та курортологія»

Змістовний модуль 1. Рекреаційні ресурси.

Тема 1. Основні поняття щодо рекреації, рекреаційної діяльності, рекреаційних ресурсів

Основні поняття щодо рекреації, рекреаційної діяльності, рекреаційних ресурсів, рекреаційних потреб, їх функції, територіально-рекреаційні системи (ТРС), їх функції, основні типи ТРС.

Тема 2. Медико-біологічні аспекти рекреаційної діяльності.

Основні задачі рекреаційної географії, три аспекти оцінки природних умов (технологічний, психологічний та фізіологічний), роль природних факторів у медико-біологічних аспектах рекреаційної діяльності.

Тема 3. Геліотерапія. Основні поняття та терміни. Основний діючий фактор.

Основні діючі фактори геліотерапії, позитивні та негативні сторони дії УФ-опромінення на організм людини. Показання та протипоказання для використання геліотерапії.

Тема 4. Аеротерапія, види. Фізіологічна дія аеротерапії. Таласотерапія, фізіологічна дія на організм людини.

Види аеротерапії, її фізіологічна дія, дозування повітряних ванн, медичні показання до їх використання. Основи таласотерапії, фізіологічну дію на організм людини, методику купання, дозування, а також показання та протипоказання при морських купаннях.

Змістовий модуль 2. Курортологія – бальнеологічні, грязеві, кліматичні курорти, їх ресурси.

Тема 5. Основні поняття та визначення курортної науки та практики. Курортна справа. Лікувально-оздоровча місцевість, курорт. Основні поняття курортна наука, курортна практика, лікувально-оздоровча місцевість, курорт. Знати основні курортні території України.

Тема 6. Відмінність питних та мінеральних вод. Бальнеологічні курорти, їх ресурси.

Відмінність між питними та мінеральними водами. Бальнеологічні курорти, їх ресурси.

Тема 7. Нормативні документи України щодо використання мінеральних вод та необхідність гармонізації з директивами ЄС щодо мінеральних вод.

Основні положення ДСТУ878-93 «Води мінеральні фасовані. Технічні умови», показники, за якими здійснюється контроль безпечності та якості фасованих мінвод.

Тема 8. Географія мінеральних вод різних типів. Чинне законодавство України щодо затвердження запасів мінвод та отримання спеціальних дозволів на користування надрами.

Основні бальнеологічні типи мінеральних вод в Україні, нормативні документи щодо пошуку та розвідки мінеральних вод.

Тема 9. Основні положення Закону України «Про курорти» щодо зон санітарної охорони родовищ. Проблеми охорони водопунктів від виснаження та забруднення. Кліматичні курорти, їх ресурси.

Порядок встановлення меж та режиму округів і зон санітарної (гірничо-санітарної) охорони курортів. Проблеми охорони водопунктів від виснаження та забруднення. Основні поняття про медичну кліматологію, види кліматичних курортів в Україні.

Тема 10. Географія грязевих ресурсів. Класифікація лікувальних грязей (пелоїдів). Грязеві курорти, їх ресурси.

Основні чинники грязеутворення, складові частини хімічного складу пелоїдів. Специфічність проблеми охорони пелоїдів від забруднення. Основні вимоги до організації грязелікування

Тема 11. Рекреаційні ресурси та розвиток курортології в м. Одеса. Характеристики клімату, морського узбережжя, пелоїдів м. Одеса. Одеські приморські курорти, їх лікувальний профіль, основні напрями рішення екологічних проблем рекреації в м. Одеса.

Перелік рекомендованої літератури

Основна

1. Нікіпелова О.М. Рекреаційні ресурси та курортологія. Конспект лекцій. Одеса: ОДЕКУ, 2020. 96 с.
2. Нікіпелова О.М. Збірник методичних вказівок до семінарських занять з дисципліни «Рекреаційні ресурси та курортологія» для студентів денної форм навчання за спеціальністю 101 “Екологія” освітньої програми: “Екологія, охорона навколишнього середовища та збалансоване природокористування” (рівень вищої освіти – бакалавр). Одеса: ОДЕКУ, 2022. 114 с.
3. Регіональний туристичний продукт: проектний підхід до забезпечення конкурентноспроможності: монографія. За заг. ред. М.М. Їжі, К.Д. Бабова, Т.М. Безверхнюк. Одеса: ОРІДУ НАДУ, 2016. 626 с.

Додаткова

4.Наказ МОЗ України «Про затвердження Порядку здійснення медико-біологічної оцінки якості та цінності природних лікувальних ресурсів, визначення методів їх використання» від 02.06.2003 № 243, зареєстрований у Мінюсті України 29.08.03 № 752/8073.

5.Нікіпелова О.М., Сторчак О.В., Мокієнко А.В. Інженерно-екологічний стан рекреаційної зони півдня Одеської області і охорони території курортно-оздоровчого та рекреаційного призначення. *Наук. записки Вінницького держ. педагогічного ун-ту імені Михайла Коцюбинського. Серія: Екологія*. 2016. № 28. С. 194-199.

6.Бабов К.Д., Кисилевська А.Ю., Нікіпелова О.М. Лікувальні води: сучасний стан міжнародної та національної нормативної бази. Стандартизація, сертифікація, якість. 2011. № 5. С. 3-11.

7.Ярош А.М. Крымская курортология для турагентов. Симферополь: АЗГОЛ – ПРЕСС, 2011. 64 с.

8.Курорти України державного та місцевого значення. Під ред. К.Д. Бабова, О.М. Нікіпелової. Одеса: Пальміра, 2010. 256 с.

Оцінювання

Методи поточного контролю: здійснюється шляхом опитування під час лекційних та семінарських занять.

Підсумковий контроль: іспит.

Дисципліна розподілений на 2 змістові модулі. За кожним модулем виконуються тестові контрольні роботи (кожна оцінюється максимум у 20 балів), за підготовку до лекцій та усне опитування- 10 балів. Максимальна сума з лекційного курсу складає 50 балів. На семінарських заняттях проводиться опитування і підготовка доповідей, максимальна сума балів складає 30 балів. Іспит – 20балів. Загальна максимальна сума балів за дисципліну складає 100 балів.

Проведення контролю результатів навчання здобувачів відбувається відповідно до Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти Одеського національного університету імені І.І. Мечникова URL: https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf.

Самостійна робота здобувачів: до самостійної роботи відносяться підготовка до лекцій і семінарських занять Контроль здійснюється під час проведення лекційних і семінарських занять.

Політика курсу

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до «Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти ОНУ імені І.І. Мечникова» (http://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf).

Політика щодо академічної доброчесності: Регламентується Кодексом академічної доброчесності учасників освітнього процесу ОНУ імені І.І. Мечникова, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців ОНУ імені І.І. Мечникова (<http://onu.edu.ua/uk/geninfo/official-documents>).

Політика щодо відвідування та запізнень: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Порядок та умови навчання регламентуються «Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ імені І.І. Мечникова» (<https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-osvit-process2022.pdf>)